

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
POSLANECKÁ SNĚMOVNA

VIII. volební období

742/0

Návrh poslanců Víta Rakušana, Věry Kovářové, Jana Farského, Petra Gazdíka, Jany Krutákové a Petra Pávka na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů

Zástupce předkladatele: Rakušan V. a další
Doručeno poslancům: 31. ledna 2020 v 15:36

N á v r h

ZÁKON

ze dne 2020,

**kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů
a zákon č. 304/2013 Sb. o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění
pозdějších předpisů**

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna zákona o živnostenském podnikání

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění zákona č. 600/1992 Sb., č. 591/1992 Sb., č. 231/1992 Sb., č. 273/1993 Sb., č. 303/1993 Sb., č. 42/1994 Sb., č. 38/1994 Sb., č. 136/1994 Sb., č. 200/1994 Sb., č. 237/1995 Sb., č. 286/1995 Sb., č. 95/1996 Sb., č. 94/1996 Sb., č. 147/1996 Sb., č. 19/1997 Sb., č. 49/1997 Sb., č. 61/1997 Sb., č. 217/1997 Sb., č. 280/1997 Sb., č. 79/1997 Sb., č. 15/1998 Sb., č. 83/1998 Sb., č. 157/1998 Sb., č. 167/1998 Sb., č. 358/1999 Sb., č. 356/1999 Sb., č. 360/1999 Sb., č. 363/1999 Sb., č. 27/2000 Sb., č. 122/2000 Sb., č. 149/2000 Sb., č. 29/2000 Sb., č. 123/2000 Sb., č. 124/2000 Sb., č. 151/2000 Sb., č. 158/2000 Sb., č. 149/2000 Sb., č. 249/2000 Sb., č. 159/1999 Sb., č. 121/2000 Sb., č. 247/2000 Sb., č. 258/2000 Sb., č. 362/2000 Sb., č. 409/2000 Sb., č. 458/2000 Sb., č. 61/2001 Sb., č. 309/2000 Sb., č. 120/2001 Sb., č. 164/2001 Sb., č. 501/2001 Sb., č. 100/2001 Sb., č. 256/2001 Sb., č. 274/2001 Sb., č. 477/2001 Sb., č. 478/2001 Sb., č. 174/2002 Sb., č. 86/2002 Sb., č. 281/2002 Sb., č. 308/2002 Sb., č. 119/2002 Sb., č. 320/2002 Sb., č. 476/2002 Sb., č. 88/2003 Sb., č. 162/2003 Sb., č. 130/2003 Sb., č. 274/2003 Sb., č. 224/2003 Sb., č. 228/2003 Sb., č. 354/2003 Sb., č. 438/2003 Sb., č. 119/2004 Sb., č. 167/2004 Sb., č. 257/2004 Sb., č. 326/2004 Sb., č. 695/2004 Sb., č. 38/2004 Sb., č. 499/2004 Sb., č. 635/2004 Sb., č. 58/2005 Sb., č. 95/2005 Sb., č. 127/2005 Sb., č. 215/2005 Sb., č. 253/2005 Sb., č. 358/2005 Sb., č. 444/2005 Sb., č. 428/2005 Sb., č. 62/2006 Sb., č. 76/2006 Sb., č. 131/2006 Sb., č. 161/2006 Sb., č. 212/2006 Sb., č. 191/2006 Sb., č. 115/2006 Sb., č. 225/2006 Sb., č. 310/2006 Sb., č. 214/2006 Sb., č. 165/2006 Sb., č. 315/2006 Sb., č. 109/2006 Sb., č. 186/2006 Sb., č. 160/2007 Sb., č. 179/2006 Sb., č. 270/2007 Sb., č. 269/2007 Sb., č. 296/2007 Sb., č. 130/2008 Sb., č. 189/2008 Sb., č. 230/2008 Sb., č. 254/2008 Sb., č. 274/2008 Sb., č. 292/2009 Sb., č. 285/2009 Sb., č. 160/2010 Sb., č. 227/2009 Sb., č. 155/2010 Sb., č. 424/2010 Sb., č. 145/2010 Sb., č. 427/2010 Sb., č. 73/2011 Sb., č. 152/2011 Sb., č. 350/2011 Sb., č. 351/2011 Sb., č. 355/2011 Sb., č. 420/2011 Sb., č. 375/2011 Sb., č. 53/2012 Sb., č. 119/2012 Sb., č. 169/2012 Sb., č. 167/2012 Sb., č. 199/2012 Sb., č. 201/2012 Sb., č. 202/2012 Sb., č. 428/2011 Sb., č. 221/2012 Sb., č. 407/2012 Sb., č. 241/2013 Sb., č. 234/2013 Sb., č. 309/2013 Sb., č. 208/2013 Sb., č. 279/2013 Sb., č. 303/2013 Sb., č. 458/2011 Sb., č. 140/2014 Sb., č. 267/2014 Sb., č. 127/2014 Sb., č. 206/2015 Sb., č. 267/2015 Sb., č. 91/2016 Sb., č. 88/2016 Sb., č. 126/2016 Sb., č. 30/2016 Sb., č. 258/2016 Sb., č. 188/2016 Sb., č. 65/2017 Sb., č. 64/2017 Sb., č. 183/2017 Sb., č. 229/2016 Sb., č. 193/2017 Sb., č. 289/2017 Sb., č. 261/2017 Sb., č. 2014/2017 Sb., č. 111/2018 Sb., č. 171/2018 Sb. a č. 176/2019, se mění takto:

Čl. I

1. V § 46 odst. 1 písm. f) se před středník vkládají následující slova:
„, nebo je-li vlastníkem uvedených prostor“

Čl. II

1. V § 46 odst. 2 písm. f) se před středník vkládají následující slova:
„, nebo je-li vlastníkem uvedených prostor“

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění zákona č. 87/2015 Sb., zákona č. 298/2016 Sb., zákona č. 192/2016 Sb., zákona č. 368/2016 Sb., zákona č. 460/2016 Sb., zákona č. 303/2017 Sb. a zákona č. 287/2018 Sb., se mění takto:

Čl. I

1. V § 14 odst. 1 se na konec první věty vkládají následující slova:
„, nebo je-li osoba, již se zápis týká, vlastníkem prostor, v nichž má být sídlo umístěno“
2. V § 14 se za odst. 2 vkládá nový odstavec, který zní:
„(3) Údaj, zda je osoba, již se zápis týká, vlastníkem prostor, v nichž je sídlo umístěno, ověří rejstříkový soud dálkovým přístupem z údajů katastru nemovitostí.“
3. V § 14 se odst. 3 přejmenovává na odst. 4

ČÁST TŘETÍ

ÚČINNOST

Čl. I

Tento zákon nabývá účinnosti 1. ledna 2022.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

Obecná část

1. Zhodnocení platného právního stavu

Dle současného znění zákona o živnostenském podnikání je fyzická osoba povinna při ohlášení (resp. jiné formě vzniku živnostenského oprávnění) předložit mimo jiné doklad prokazující právní důvod užívání prostor, do nichž má být umístěno její sídlo. Podobná úprava je pak obsažena rovněž v zákoně o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, kdy při zápisu osoby (resp. při změně zápisu) je třeba doložit právní důvod užívání prostoru, v němž má být sídlo zapisované osoby umístěno.

Právní úprava sice obsahuje výjimky z těchto povinností (např. pokud je z informačního systému veřejné správy nebo jeho části, která je veřejnou evidencí, právní důvod zjistitelný, případně pokud fyzická osoba zapisuje sídlo podnikání na adresu shodnou s bydlištěm apod.), nicméně dle názoru navrhovatelů není rozsah těchto výjimek z jinak obecné povinnosti dostatečný.

Navrhovatelé mají za to, že v taxativním seznamu výjimek, kdy není třeba dokládat právní důvod užívání prostor, ve kterých má být umístěno sídlo, zcela absentuje logická situace, kdy fyzická osoba (resp. osoba, již se zápis týká) je vlastníkem uvedené nemovitosti.

Z důvodu absence této výjimky pak nejsou ojedinělé situace, kdy fyzická osoba (resp. osoba, již se zápis týká) přikládá k samotnému podání souhlas s umístěním sídla, který si rovněž sama podepisuje (navíc je nutný úředně ověřený podpis).

Navrhovatelé mají tedy za to, že je na místě přidat k uvedeným zákonným výjimkám i výjimku další, spočívající v tom, že je-li fyzická osoba (resp. osoba, již se zápis týká) vlastníkem nemovitosti, kde má být umístěno sídlo, není třeba právní důvod jakkoliv zvlášť dokládat.

Samotné ověření této skutečnosti pak provede živnostenský úřad (kterému již současná právní úprava tuto povinnost ukládá - tj. ověřovat údaje přes dálkový přístup katastru nemovitostí), případně rejstříkový soud.

2. Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy

Hlavním smyslem navrhované úpravy je rozšířit okruh výjimek, kdy fyzická osoba (resp. osoba, již se zápis týká) nemusí při ohlášení (resp. jiné formě vzniku živnostenského oprávnění) nebo návrhu na zápis do obchodního rejstříku, dokládat právní důvod užívání prostor, kde má být sídlo umístěno.

Současná právní úprava již řeší určité výjimky, ovšem tato nově navrhovaná výjimka v taxativním seznamu absentuje (a to jak v zákonu o živnostenském podnikání, tak v zákonu o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, a dle názoru navrhovatelů je zcela legitimní, aby fyzická osoba (resp. osoba, jíž se zápis týká) nemusela dokládat právní důvod užívání prostor, pokud se jedná o prostory, které se nachází v nemovitosti, kterou uvedená osoba vlastní.

Co se týče samotného ověření uvedeného, dle názoru navrhovatelů je na místě, aby tyto údaje ověřil přímo živnostenský úřad, případně rejstříkový soud. Uvedeným postupem bude jednak zaručena aktuálnost těchto údajů, a jednak tím bude rovněž zachován smysl navrhované úpravy, kterým je nepochybně snížení počtu dokumentů, které musí fyzická osoba (resp. osoba, jíž se zápis týká) živnostenskému úřadu, resp. rejstříkovému soudu, dokládat (v opačném případě by byl souhlas s umístěním sídla nahrazen výpisem z katastru nemovitostí, což by bylo s ohledem na uvedený smysl nežádoucí).

3. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Návrh zákona je v souladu s ústavním pořádkem České republiky.

4. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních dvorů orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Návrh zákona je v souladu s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních dvorů orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie.

5. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Návrh zákona je v souladu s mezinárodními úmluvami, jimiž je Česká republika vázána.

6. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty

Návrh zákona nebude mít žádný negativní hospodářský ani finanční dopad na státní nebo jiný veřejný rozpočet.

Zvláštní část

ČÁST PRVNÍ

K čl. I bodu 1

Úprava ustanovení týkajícího se povinnosti fyzické osoby při ohlášení živnosti připojit k ohlášení rovněž doklad prokazující právní důvod užívání prostor, do nichž má být umístěno sídlo, a to v tom smyslu, že v případě, že fyzická osoba je vlastníkem nemovitosti, do které má být umístěno sídlo, není takového dokladu třeba.

K čl. II bodu 1

Úprava ustanovení týkajícího se povinnosti právnické osoby při ohlášení živnosti připojit k ohlášení rovněž doklad prokazující právní důvod užívání prostor, do nichž má být umístěno sídlo, a to v tom smyslu, že v případě, že právnická osoba je vlastníkem nemovitosti, do které má být umístěno sídlo, není takového dokladu třeba.

ČÁST DRUHÁ

K čl. I bodu 1

Úprava ustanovení týkajícího se povinnosti navrhovatele doložit k návrhu na zápis právní důvod užívání prostor, v nichž je umístěno sídlo zapisované osoby, a to v tom smyslu, že v případě, že je osoba, již se zápis týká, vlastníkem uvedených prostor, doložení právního důvodu není třeba.

K čl. I bodu 2

Vložení nového odstavce, kterým je uložena rejstříkovému povinnost prostřednictvím dálkového přístupu z údajů katastru nemovitostí ověřit, zdali je osoba, již se zápis týká, vlastníkem prostor, v nichž je sídlo umístěno.

K čl. I bodu 3

Přečíslování odstavce v důsledku vložení nového odstavce.

ČÁST TŘETÍ

K čl. I

Úprava nabytí účinnosti zákona, a to tak, že zákon nabývá účinnosti patnáctým dnem po jeho vyhlášení ve Sbírce zákonů.

V Praze dne 29. ledna 2020

Mgr. Vít Rakušan v. r.

Ing. Věra Kovářová v. r.

Mgr. Jan Farský v. r.

Mgr. Petr Gazdík v. r.

Ing. Jana Krutáková v. r.

Ing. Petr Pávek v. r.

Text dotčeného ustanovení zákona o živnostenském podnikání

§ 46

(1) Fyzická osoba připojí k ohlášení, pokud zákon nestanoví jinak,

a) je-li občanem jiného členského státu Evropské unie, výpis z evidence trestů nebo rovnocenný doklad vydaný příslušným soudním nebo správním orgánem tohoto státu nebo členského státu posledního pobytu, nebo výpis z evidence Rejstříku trestů s přílohou obsahující informace, které jsou zapsané v evidenci trestů členského státu, jehož je občanem, nebo členského státu posledního pobytu; je-li členským státem posledního pobytu Česká republika, postupuje se podle § 6 odst. 3 věty třetí. Nevydává-li tento stát výpis z evidence trestů nebo rovnocenný doklad, předloží fyzická osoba čestné prohlášení o bezúhonnosti učiněné před notářem nebo jiným příslušným orgánem členského státu, jehož je občanem, nebo před notářem nebo jiným příslušným orgánem členského státu posledního pobytu. Tyto doklady nesmí být starší než 3 měsíce; doklad podle tohoto písmene může být nahrazen dokladem o uznání odborné kvalifikace, pokud prokazuje i splnění podmínky bezúhonnosti,

b) je-li občanem jiného státu než státu uvedeného v písmenu a) a nemá-li na území České republiky povolen trvalý pobyt, výpis z evidence trestů nebo rovnocenný doklad vydaný státem, jehož je fyzická osoba občanem. Nevydává-li tento stát výpis z evidence trestů nebo rovnocenný doklad, předloží fyzická osoba čestné prohlášení o bezúhonnosti učiněné před notářem nebo jiným příslušným orgánem státu, jehož je občanem, nebo před notářem nebo jiným příslušným orgánem státu posledního pobytu. Tyto doklady nesmí být starší než 3 měsíce,

c) je-li odpovědný zástupce občanem členského státu Evropské unie, doklady podle písmene a), je-li odpovědný zástupce občanem jiného státu než členského státu Evropské unie a nemá-li na území České republiky povolen trvalý pobyt, doklady podle písmene b); tyto doklady nesmí být starší než 3 měsíce,

d) doklad prokazující její odbornou způsobilost, popřípadě odbornou způsobilost odpovědného zástupce, pokud ji zákon vyžaduje,

e) je-li zahraniční fyzickou osobou, doklady o pobytu, vyplývá-li tato povinnost z § 5 odst. 5; zahraniční fyzická osoba, která zřizuje na území České republiky odštěpný závod, doklad prokazující, že má závod mimo území České republiky, a doklady o jeho provozování; doklad o provozování závodu nedokládá občan členského státu Evropské unie,

f) doklad prokazující právní důvod pro užívání prostor, do nichž umístila sídlo, liší-li se od jejího bydliště (§ 5 odst. 2), nebo má-li bydliště na adrese sídla ohlašovny, zvláštní matriky nebo na adrese sídla správního orgánu, nebo do nichž umístila na území České republiky odštěpný závod zahraniční osoby, **nebo je-li vlastníkem uvedených prostor**; k doložení právního důvodu pro užívání prostor postačí písemné prohlášení vlastníka nemovitosti, bytu nebo nebytového prostoru, kde jsou prostory umístěny, že s umístěním souhlasí,

g) prohlášení odpovědného zástupce, že souhlasí s ustanovením do funkce; podpis na prohlášení musí být úředně ověřen, neučinil-li odpovědný zástupce prohlášení osobně před živnostenským úřadem nebo nezaslal-li odpovědný zástupce prohlášení tomuto úřadu podepsané způsobem, se kterým zvláštní právní předpis spojuje účinky vlastnoručního podpisu,

h) doklad o zaplacení správního poplatku podle zvláštního právního předpisu.

(2) Právnícká osoba připojí k ohlášení

a) je-li právníckou osobou se sídlem na území jiného státu než České republiky, výpis z evidence trestů nebo rovnocenný doklad vydaný příslušným soudním nebo správním orgánem tohoto státu, prokazující, že u ní není překážka provozování živnosti podle § 8 odst. 5; tyto doklady nesmí být starší než 3 měsíce,

b) nevydává-li stát uvedený v písmenu a) výpis z evidence trestů nebo rovnocenný doklad, čestné prohlášení učiněné před notářem nebo jiným příslušným orgánem tohoto státu o tom, že u ní není překážka provozování živnosti podle § 8 odst. 5; tyto doklady nesmí být starší než 3 měsíce,

c) je-li odpovědný zástupce občanem členského státu Evropské unie, doklady podle odstavce 1 písm. a), je-li odpovědný zástupce občanem jiného státu než členského státu Evropské unie a nemá-li na území České republiky povolen trvalý pobyt, doklady podle odstavce 1 písm. b); tyto doklady nesmí být starší než 3 měsíce,

d) doklad prokazující odbornou způsobilost odpovědného zástupce,

e) doklad o tom, že právnícká osoba byla zřízena nebo založena, pokud zápis do obchodního nebo obdobného rejstříku nebyl ještě proveden, anebo doklad o tom, že právnícká osoba je zapsána do příslušného rejstříku, s výjimkou obchodního nebo jiného veřejného rejstříku, pokud byl již zápis proveden; zahraniční právnícká osoba výpis z obchodního nebo obdobného rejstříku vedeného ve státě sídla a doklad o provozování závodu v zahraničí; doklad o provozování závodu v zahraničí nepředkládá právnícká osoba se sídlem, ústřední správou nebo hlavním místem své podnikatelské činnosti v členském státu Evropské unie; výpis z rejstříku nesmí být starší než 3 měsíce,

f) doklad prokazující právní důvod pro užívání prostor, v nichž má právnícká osoba na území České republiky sídlo, není-li ohlašovaná adresa sídla již zapsána v obchodním rejstříku nebo jiné evidenci, pokud je tento doklad stanoven zvláštním právním předpisem jako podmínka zápisu do této evidence, **nebo je-li vlastníkem uvedených prostor**; k doložení právního důvodu pro užívání prostor postačí písemné prohlášení vlastníka nemovitosti, bytu nebo nebytového prostoru, kde jsou prostory umístěny, že s umístěním souhlasí,

g) doklad prokazující právní důvod pro užívání prostor, v nichž je na území České republiky umístěn odštěpný závod zahraniční osoby, není-li ohlašovaná adresa již zapsána v obchodním rejstříku nebo jiné evidenci, pokud je tento doklad stanoven zvláštním právním předpisem jako podmínka zápisu do této evidence; k doložení právního důvodu pro užívání prostor postačí písemné prohlášení vlastníka nemovitosti, bytu nebo nebytového prostoru, kde jsou prostory umístěny, že s umístěním souhlasí,

h) prohlášení odpovědného zástupce, že souhlasí s ustanovením do funkce; podpis na prohlášení musí být úředně ověřen, neučinil-li odpovědný zástupce prohlášení osobně před živnostenským úřadem nebo nezaslal-li odpovědný zástupce prohlášení tomuto úřadu podepsané způsobem, se kterým jiný právní předpis spojuje účinky vlastnoručního podpisu,

i) doklad o zaplacení správního poplatku podle zvláštního právního předpisu.

(3) Podává-li ohlášení nezletilá osoba, které byla soudem přiznána svéprávnost, nebo u které soud přivolil k souhlasu zákonného zástupce k samostatnému provozování podnikatelské činnosti, doloží též rozhodnutí soudu o přiznání svéprávnosti nebo přivolení soudu k souhlasu zákonného zástupce.

(4) Doklady o vzdělání vydané v zahraničí musí být opatřeny nostrifikační doložkou podle zvláštního právního předpisu, v případě dokladů o vysokoškolském vzdělání osvědčením o uznání podle zvláštního právního předpisu.

(5) Povinnost předkládat doklady opatřené nostrifikační doložkou nebo osvědčením o uznání podle odstavce 4 se nevztahuje na doklady o vzdělání vydané v členském státu Evropské unie nebo předkládané osobou z tohoto státu.

(6) Ohlašovatel není povinen připojit k ohlášení doklady uvedené v odstavcích 1 a 2, pokud dokládané skutečnosti jsou zjistitelné ze základních registrů nebo pokud si tyto skutečnosti může živnostenský úřad ověřit bezúplatně dálkovým přístupem z údajů katastru nemovitostí. Ohlašovatel dále není povinen připojit doklady podle odstavce 1 písm. a), b), d) a f) a odstavce 2 písm. a), b), d), f) a g) vztahující se k osobě zapsané v živnostenském rejstříku, pokud tyto doklady byly již připojeny k některému z ohlášení, k některé žádosti o koncesi nebo k oznámení změny a pokud skutečnosti, které tyto doklady osvědčují, zůstaly beze změny; doklady uvedené v odstavci 1 písm. a) a b) a v odstavci 2 písm. a) a b) nesmí být starší než 3 měsíce.

(7) Jsou-li doklady uvedené v odstavci 1 písm. a), b), d) a f) a v odstavci 2 písm. a), b), d), f) a g) předloženy v listinné podobě, živnostenský úřad z nich vytvoří elektronické kopie, které ukládá podle § 60 odst. 1 do živnostenského rejstříku.

Text dotčeného ustanovení zákona o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

§ 14

(1) Navrhovatel při návrhu na zápis doloží právní důvod užívání prostor, v nichž je umístěno sídlo osoby, jíž se zápis týká; to neplatí, je-li právní důvod zjistitelný z informačního systému veřejné správy nebo jeho části, která je veřejnou evidencí, rejstříkem nebo seznamem, **nebo je-li osoba, jíž se zápis týká, vlastníkem prostor, v nichž je sídlo umístěno.**

(2) K doložení právního důvodu užívání prostor postačí písemné prohlášení vlastníka nemovitosti nebo jednotky, kde jsou prostory umístěny, popřípadě prohlášení osoby oprávněné s nemovitostí, bytem nebo nebytovým prostorem jinak nakládat, že s umístěním sídla osoby souhlasí. Prohlášení nesmí být starší než 3 měsíce a podpisy na něm musí být úředně ověřeny.

(3) Údaj, zda je osoba, již se zápis týká, vlastníkem prostor, v nichž je sídlo umístěno, ověří rejstříkový soud dálkovým přístupem z údajů katastru nemovitostí.

(4)~~(3)~~ Zapsaná osoba musí mít právní důvod užívání prostor uvedených v odstavci 1 po celou dobu, po kterou jsou tyto prostory zapsané ve veřejném rejstříku jako její sídlo.